

Spectabilis pane děkane, *honorabiles* páni proděkani, *cives academici*, *amici mei*, učitelé a studenti, vážení hosté, dámy a pánové.

Dnešním dnem se z nás stanou právoplatní absolventi vysokoškolského stupně studia a nositelé titulu bakalář (z lat. *baccalaureatus* – vavřinem ověnčený). Někteří z nás odejdou do každodenního života, někteří budou ve studiu dále pokračovat. Ať tak či onak, domnívám se, že je právě dnes příhodné, abychom se společně zamysleli nad tím, co jsme prožili a poznali, jaký to mělo význam a co z toho pro nás plyne.

Psychiatr Cyril Höschl ve svém promočním projevu uvedl, že „studium na univerzitě patří bezesporu k těm výkonům lidského ducha, jejichž stvrzení má být ritualizováno a zapsáno hluboko do paměti jednotlivce, rodiny i univerzity.“¹ Prvním akademickým rituálem pro nás byla imatrikulace, rituál zasvěcení. Přistupovali jsme tehdy jako zájemci o studium různých oborů na naši *alma mater* Univerzitu Pardubice, resp. na její Fakultu chemicko-technologickou, slibující, že se budeme pilně učit a pokračovat v jejím dobrém jméně. Co to znamená? Vraťme se trochu více zpět v našich dějinách.

První vysoké učení na českém území ustavil roku 1348 Karel IV. s tím „aby naši věrní obyvatelé království, kteří bez ustání lační po plodech vědění, se nemuseli v cizích zemích doprošovat almužny, ale aby našli v království stůl k pohoštění prostřený.“² University té doby vycházely z etymologie svého názvu. Universita v pravém smyslu slova totiž znamená *ad unum verto*, obracení v jedno, k celku veškerenstva. Podle filosofa a chemika Jiřího Michálka slovo celistvost nenaznačuje nějakou sumaci, souhrn všeho jednotlivého, nýbrž za celistvostí slyšíme jednotnost, jednotu. Ono jednotné a celkové, na základě kterého rozumíme všemu jednotlivému.³

Má ještě dnes, v době snah o co nejužší odbornost, v době honby po tzv. praktickém užitku, má ještě dnes universita ve zmíněném smyslu co říci? Nebo je tomu jinak? Filosof Martin Heidegger už v roce 1929 poukázal na to, že „obory věd jsou si mnohdy značně vzdáleny,“ tvrdil, že „tato roztržitá mnohotvárnost disciplín drží dnes pohromadě už jen technickou organizací universit a fakult a jednotný význam si zachovává jen praktickým zacílením oborů.“ Dodal, že se tak děje v situaci, kdy „odumřelo zakořenění věd v jejich bytostné půdě.“⁴ Heidegger nezpochybňoval smysl odbornosti, nikoliv. Jen se snažil zdůraznit pro moderní vědu a techniku charakteristický jednostranný kalkulující a manipulativní způsob odhalování či odkrývání věcí, způsob, který by neměl být absolutizován. Universita v pravém smyslu slova by právě měla být místem, v němž nemáme dosahovat pouhé odbornosti, ale také být intenzivně zaujati vztahem k celku či oním přesahem napříč obory. Tudíž by zde nemělo jít jen o hledání objektivitu nebo aplikovatelné dovednosti, ale též o hledání pravdy, tj. oné dimenze odkrytosti všeho. Poněvadž jedině tak lze celkově porozumět tomu základnímu, které je nám společné, a o které v posledku jde. A to je důvod, proč by měla mít universita ve společnosti své nezastupitelné místo.

Dnes jsme přišli ke sponzi, rituálu postupu do dalšího stupně studia či života. Buďme vděční, že jsme mohli studovat na Univerzitě Pardubice, resp. na její Fakultě chemicko-technologické. Chemické učení má v Pardubicích již více jak 60 letou tradici.⁵ Poděkujme učitelům, kteří mnohdy řešili naše individuální starosti; poděkujme našim rodinám, jež nás ve studiu podporovali; a nebojme se poděkovat i sobě, že jsme to úspěšně zvládli. Buďme si vědomi širších kontextů svého oboru a necht' je naše studium a konání prospěšné nám i společnosti.

Děkujeme.

¹ HÖSCHL, Cyril. *Promoční projev 5 (96)*. 1996. Dostupné z: <http://www.hoschl.cz/?text=2297&lang=cz>.

² Zakládací listina Univerzity Karlovy v Praze. 1348. Dostupné z: <http://www.cuni.cz/UK-1391.html>.

³ MICHÁLEK, Jiří. *Co je filosofie?*. 1. vyd. Praha: OIKOYMENH, 1992, s. 10. ISBN 80-85241-22-6.

⁴ HEIDEGGER, Martin. *Co je metafyzika?*. Praha: OIKOYMENH, 1993, s. 37.

⁵ LENDEROVÁ, Milena. *Dějiny vysokého učení v Pardubicích: Univerzita v proměnách času 1950-2010*. 2. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2011, 124 s. ISBN 978-80-7395-448-2.